

İLKOKULLARDA EĞİTİM VE SORUNLARI

Prof. Dr. Hayati AKYOL
Gazi Eğitim Fakültesi
hayatiakyol@gmail.com
ORCID: 0000-0002-4450-2374

Derleme Makale

Geliş Tarihi: 02.05.2021

Revize Tarihi: 10.06.2021

Kabul Tarihi: 19.06.2021

Atf Bilgisi: Akyol, H. (2021). İlkokullarda eğitim ve sorunları. *Sınıf Öğretmenliği Araştırmaları Dergisi (SÖAD)*, 1(1), 1-12.

ÖZ

Derlemeye dayalı bu çalışmada kısaca eğitim ve öneminden bahsedilerek, dil ve önemi üzerinde durulmuştur. Dilin kazanımı ve öğretimi konuları irdelendikten sonra ilkökul eğitiminde bazı sorunlar ele alınmıştır. Etkili bir dil öğretimi sürecinde yapılabilecek bazı çalışmalara ve prensiplere dikkat çekilmiştir. İlkokulu da ilgilendiren bazı konulara ve sorunlara genel olarak değinilmiştir. Bu konular yabancı dil öğretimi, uyuşturucu kullanımı, cinsellik ve şiddet, idealsizlik, gizil (örtük) program, okumama, öğretmen yetiştirme, yönetim ve denetim, okul-aile işbirliği, taşınmalı eğitim, birleştirilmiş sınıflarda eğitim, kaynak yetersizliği, eğitim ve öğretim programları, disiplin, teknoloji ve eğitim gibi alt başlıklar halinde sınıflandırılmıştır. İlkokul öğretmeni yetiştirme sürecinde İlkokulda birinci sınıftan itibaren branşlaşma olsun mu olmasın mı? Sınıf öğretmenlerinin köye veya şehre göre mi, birleştirilmiş sınıflara veya normal sınıflara göre mi, 1-2. sınıflara veya 3-4. sınıflara göre mi, her sınıf düzeyine göre mi yetiştirilsin vb. soruların tartışıldığı belirtilerek, Türkiye’de öğretmen eğitimi alanında uygulamaların özellikle sınıf öğretmenliği alanında, kısa zamanda, az maliyetle ve çok sayıda öğretmen yetiştirme planına dayandırıldığı vurgulanmıştır. Sonuç olarak sınıf öğretmenliğinin, öğretmenliğin yanında bir annelik ve babalık mesleği olduğu, bütün bu farklılıklar düşünülerek sınıf öğretmenlerinin seçilme ve yetiştirilme süreçlerine azami özen gösterilmelidir düşüncelerine yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İlkokul, dil öğretimi, ilkökulda sorunlar, öğretmen yetiştirme.

EDUCATION AND PROBLEMS IN ELEMENTARY SCHOOLS

ABSTRACT

In this compilation-based study, first of all, education and its importance were briefly mentioned and then language and its importance were emphasized. After briefly examining the subjects of acquisition and teaching of language some problems in elementary school education are discussed. Some studies and principles that can be applied in an effective language teaching process are highlighted. Some of the issues and problems that concern the elementary school are mentioned in general. These subjects are foreign language teaching, drug use, sexuality and violence, idealism, hidden curriculum, not reading, teacher training, management and supervision, school family cooperation, bussed education, lack of educational resources in classrooms, education and training programs, discipline, technology and education. In the process of raising elementary school teachers, starting from a grade in elementary school, should there be branching or not? Should the classroom teachers be trained for village or city? Should they be trained in grades or regular grades, or 1-2nd grades, or 3-4th grades or all levels? It was stated that the practices in the field of teachers in Turkey were based on a large number of teacher training plans in a short time. In conclusion, considering all these differences, that classroom teaching is a mothering and fathering profession besides teaching. Maximum attention should be paid to the selection and training processes of the classroom teacher.

Keywords: Elementary school, language teaching, elementary school problems, teacher training.

Giriş

Eğitim ekonomik refahın artırılması, bilimsel ve teknolojik gelişimin sağlanması, işsizliğin giderilmesi, sosyal eşitliğin temelini atılması ve kültür aktarımının gerçekleştirilmesi konularında önemli bir süreç olarak kabul görmektedir. Bunlara ek olarak eğitimi daha kapsayıcı, farklı ihtiyaçlara cevap verebilen, farklı ortamlarda sürdürülebilir, öğrencilerin yeteneklerini, becerilerini ve bilgilerini daha etkili bir şekilde kullanabilmelerine imkân sağlayan bir süreç haline getirmek için daha fazla araştırmaya ve çalışmaya ihtiyacımızın olduğu bir gerçektir.

Ülkemizin ihtiyacı olan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi, sağlıklı çalışan bir eğitim sistemi ile mümkündür. Eğitime hizmet etmek fizikî durumu ne olursa olsun her okulu açık tutmak,

niteliği ne olursa olsun her üniversite mezununu öğretmen yaparak açık kapatmak değildir. Eğitim okul öncesinden itibaren tamamen millî değerlere dayalı ve onları geliştirici olmalıdır. Millî olmayan bir eğitim modeli o milletin yıkım nedenidir. Burada millilikten kasıt eğitimde kullanılan yöntem ve materyalden ziyade içerikle ilgilidir. Yöntem, teknik ve materyal kısmen veya tamamıyla evrensel olabilir ancak içerik için aynı düşünceyi dile getirmek mümkün değildir. Eğitim olgusu salt bilgi transferinden öte teknolojik gelişimin yanında sosyal ve kültürel gelişimi de sağlayacak reformist bir fonksiyona sahip olmalıdır. Hazırlanan ve geliştirilen programlar, verilen eğitim bu düşünceler temele alınarak oluşturulmalıdır. (Akyol, 2007).

Eğitim bütün toplumun tüm kesimleri için ve özellikle de çocuklar için de son derece önemlidir. Çünkü çocuklar bir ülkenin geleceğidir. Bundan dolayı gelecek büyük bir oranda çocukların bilgilerine, becerilerine ve insani değerlerine bağlıdır. Çocukluk gelişim dönemlerinde eğitim, diğer dönemlere kıyaslandığında daha da önemlidir. Çünkü bu dönemler çocukların sosyal ve zihinsel becerileri kazanma ve geliştirmeleri açısından son derece önemlidir. Bunlara ek olarak ilk dönemlerdeki eğitim çocukların kendilerini tanımalarını, farklılıklarını anlamalarını ve toplumun bir parçası olduklarını görmelerini sağlamaktadır. Bu dönemde eğitim ders kitaplarının da ötesine gitmekte ve sanatsal becerilerini keşfetme imkânları da sunmaktadır. Bütün bunlar çocukların erken yaşlarda kendileri ve içinde yaşadıkları toplum açısından hedefler oluşturmalarına katkı sağlamaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı 2004 yılından itibaren Temel Eğitimden başlayarak program geliştirme çalışmaları içerisine girmiştir. 2005 – 2006 eğitim öğretim yılından başlayarak ilkokullar için 1-5. sınıflar düzeyinde yeni geliştirilen programlar uygulamaya konulmuştur. Hazırlanan programlar tamamen yeni bir düşüncenin eseri değildir fakat yeni bir organizasyon ve yapılanma söz konusudur. Eğitim ürününü en geç veren alanlardan birisidir. Dolayısıyla eğitimde her an yeni bir düşünce ve yöntem ortaya koymak kolay bir iş değildir. Birikimlere dayalı olarak gelişmeye çalışmak hem daha sağlıklı hem de daha ekonomiktir. (Akyol, 2007).

Dil Kazanımı ve Önemi

İlkokulda iyi bir dil eğitimi verilmesi zorunludur. Dil bir toplumda hem aile içi hem de çevresel iletişimi sağlamada oldukça önemli bir araçtır. Dil sayesinde ne hissettiğimizi, neye ihtiyacımız olduğunu, ne yapmak istediğimizi başkalarına anlattığımız gibi; başkalarının ihtiyaçlarını da yine dil sayesinde rahatlıkla anlayabiliyoruz. Dil oldukça esnek bir araçtır. Karşımızdaki kişiye ve içinde bulunduğumuz topluma göre dilimizi farklı tonlamalara ve kelimelere yer vererek ortama uygun hale getirebiliriz. Dil vasıtasıyla tecrübelerimizi başka insanlara ulaştırarak, paylaşmaya ve daha anlamlı hale getirmeye çalışırız.

Aile olarak çocuklarımızın dil gelişiminden de birinci derecede sorumluyuz. “Bir dil, bir insan” söyleminden hareket edersek nesilleri yetiştirmede dilin ne kadar önemli olduğu gerçeğini bir kere daha vurgulamış oluruz. Örneğin aile olarak çocuğumuzun insanî gelişiminde dil vasıtasıyla kazandıracığımız pek çok kavram vardır. Mesela genç nesillere kimlik kazandırmak, değerleri kazandırmak ve dünya ile ilgili farklı tecrübeleri edindirmek bu kavramlar arasında yer alabilir. Bütün bunların olabilmesi dil becerilerinin zamanında, uygun bir ortamda, tecrübeli eğiticiler vasıtasıyla ve güncel materyallerle kazandırılmasıyla mümkündür. Dil becerilerinin özellikle okul öncesi ve ilkokulda kavratılması ve kazandırılması çocukların geleceği açısından son derece önemlidir. Bu dönemlerde yeterli bir şekilde dil becerilerinin kazandırılması çocukların, ömür boyu kapsamlı ve etkili bir iletişimci olmalarının temelini oluşturacaktır.

Yeni bir yüzyılın başlangıcında, baş döndürücü teknolojik gelişmelerin meydana geldiği dünyamızda, birey olarak yaşamak kolaylaştığı kadar zorlaşmaktadır da. Kolaylaşmaktadır çünkü işlerin gerçekleşmesinde teknoloji sayesinde zaman kullanımı daha verimli hale gelmiştir. Hayat tarzlarıyla ilgili seçenekler artmıştır. Ulaşım ve her türlü iletişim oldukça kolaylaşmış, hatta ses ve görüntü neredeyse kontrol edilemez hale gelmiştir. Popüler kültür ve ürünleri; gelişmiş ve dünya ekonomisinde söz sahibi ülkeler tarafından gelişmekte ve geri kalmış ülkeleri pazar konumunda tutma

gayretleriyle acımasızca reklamize edilmiş ve genel adıyla “üçüncü dünya” ülkelerinde bir “tüketim kültürü” oluşturulmuştur.

Tüketim kültürüne karşı kendilerini korumaları, seçenekleri akıllıca değerlendirebilmeleri, etkili iletişimin paydaşı olabilmeleri için bireylerin dil becerileriyle donanmış olmaları gerekir. Burada yarışmacı bir ortam söz konusudur. Bütün bu söylenenler dil becerilerinin kazanımıyla yakından ilgilidir. Özet olarak zengin dil becerileri bireylerin üretim sürecine etkili bir şekilde katılımını ve ürünleri mantıklı ve israfa kaçmadan kullanımlarına katkı sağlayabilir.

Dil Öğretimi

Etkili bir dil öğretiminin gerekliliğini ve yararlarını aşağıdaki gibi açıklayabiliriz:

- Uluslararası boyutta düşündüğümüzde, dünyada ulaşım ve iletişim hem çeşitlenmiş hem de kolaylaşmıştır. Bu çeşitlilik ve kolaylıktan yararlanabilmek ve bunları kendi toplumlarımız açısından ürüne dönüştürebilmek için iyi bir iletişim diline sahip olunması gerekir. Tarih, milletlerin bazen savaş meydanlarında kazandığı ve masa başında kaybettiğine şahittir. Bundan dolayı kendi kavramlarımızı, iddialarımızı, haklarımızı bilmekle kalmayıp, bunların temellerini de güçlü anlatım ve örneklendirmelerle ortaya koymak zorundayız.
- Dili erken yaşlarda doğru adımlarla etkili bir şekilde öğrenmek ileriki dönemlerde okuma ve anlama açısından başarıya daha fazla katkı sağlamaktadır.
- Kültür kendisini dil vasıtasıyla tanımlamakta ve ifade etmektedir diyebiliriz. Dili iyi öğrenmek aynı zamanda kültürü iyi öğrenmek anlamına gelmektedir. Dil öğrenimi yeni keşiflere kapı açmaktır. Kültürün ruhu ve aktarım araçlarından birisi de dildir.
- Kişisel gelişim ve iletişim için dil önemlidir.
- Dünyadaki gelişmeler hem ülkelerin kendi içerisinde hem de ülkelerarası düzeyde bir ekonomik yarışa yol açmaktadır. Durum böyle olunca içinde bulunulan ortamlarda daha iyi ekonomik gelir elde etmek için bireyler bu yarıştan kaçamazlar. Bu yarışta başarılı olmaları için, çocuklarımızın dil becerilerini diğer insanlarla etkili bir iletişim kurabilecek zenginlikte ve düzeyde kazanmaları gerekmektedir.
- Çocuklarımızın siyasal söylemleri iyi analiz ederek, propagandanın kendilerini koruyabilmeleri ve farklı düşünceler üretebilmeleri için dili iyi öğretmeliyiz.
- Dil toplumların parçalanmasına olduğu kadar, birlik olmasına da hizmet eden önemli bir araçtır. Sosyal bir araç olarak insanları tahrik ederek çatışmalara yol açabileceği gibi bir tolerans aracı olarak hizmet görüp toplumun birlikte hareket etmesine de katkı sağlar.

Etkili öğretimde program, öğretmen, öğrencinin hazır bulunuşluğu, aile, ortam, kullanılan yöntem, materyaller vb. hususlar oldukça önemlidir. Türkçenin uzun yıllar başka dillerin etkisiyle bastırılması, kullanılmayışı, uydurukça üretimin zararları, okullarda erken yaşlarda iyi öğretilmeyişi nedenlerinden dolayı ekonomik, sosyal, psikolojik, siyasal, eğitsel, tarihi vb. değişik alanlarda terminoloji üretmediği, bu yüzden kısırlaştığı görülmektedir. Bu durumdan çıkmak için çok dikkatli ve planlı bir çalışmanın yapılması gerekmektedir ve bunun temeli de ilkokullardır.

Dil öğretimi iki temel başlık altında düşünülebilir. Birincisi kazanım aşaması ki genelde okul öncesi ve ilkokul düzeyini ilgilendirir, ikincisi ise dilin işlevsel olarak kullanımı aşamasıdır ve ilkokuldan sonraki dönemleri daha fazla ilgilendirir. İkinci düzey içerik öğretimiyle daha fazla ilişkili olduğu için kültürel boyut açısından da oldukça önemlidir. Burada ilkokulların 4 yıla indirilmesi çocuğun gelişiminin ihmal edilmesine ve bütünlüğünün parçalanmasına yol açtığı gibi dil kazanımını da olumsuz yönde etkilemektedir. İlkokulun beş yıl olması ve ilk üç yılda dil kazanımını üzerinde durulması sonraki iki yılda da bu kazanımların pekiştirilmesi çalışmalarının yapılması açısından son derece önemlidir. Eğitimde ön sıralarda olan bazı ülkelere baktığımızda ilkokul sürelerinin bizdekinin %50 daha fazlası olduğunu görmekteyiz. Örneğin Finlandiya’da ilkokul altı yıldır ve bir öğretmen bu süre boyunca eğitimi sürdürmektedir. Ülkemizde ilkokulun dört yıl olması çocuğun uyumu, gelişimi, bütünlüğünün parçalanması, branş öğretmenlerinin öğretim, gelişim, algılama, psikolojik ve sosyal boyutlardan beşinci sınıf düzeyindeki çocukların seviyelerine inememelerinden dolayı sıkıntılı bir

süreçtir ve acilen terk edilmesi gerekir. İlkokulun beş yıla çıkarılması eğitim sisteminde yararlı ve önemli bir gelişme olacaktır.

Öncelikle okullarda bir durum incelemesi yapılmalıdır. Bir başka ifadeyle ihtiyaç belirlemesi olarak adlandırabileceğimiz bu çalışmada hâlihazırda yapılan uygulamaların neler olduğu ve nasıl yapıldığı ortaya konularak, problemler ve yapılması gerekenler sıralanmalıdır. Daha sonra Türkçe öğretiminde görev alacak öğretmenlerin yetiştirilmesi üzerine yoğunlaşılmalıdır. Materyal konusu diğer önemli bir husustur. Hazırlanan program ancak iyi tasarlanmış ders kitaplarıyla sınıf ortamına aktarılabilir. Ders kitapları programların dilidir. Bu kitaplar öğretim metotları açısından evrensel olabilir fakat içerik olarak kültürümüze uygun olmalıdır. Önce kendi kültürümüzü sonra da diğer kültürleri ders kitapları vasıtasıyla düzeylerine göre çocuklarımıza etkili ve kapsamlı bir şekilde tanıtmalıyız. Ders kitapları programdaki amaçlara ve kazanımlara ulaştıracak içerik ve teknolojik tasarım özelliklerini yansıtacak şekilde düzenlenmelidir. Kitaplar ana ve yardımcı kitaplar olarak tasarlanabilir. Kitaplar sadece metinlerin yer aldığı ders kitapları şeklinde değil, öğretmen kılavuz kitapları ve çalışma kitapları şeklinde de hazırlanmalıdır. Öğretmen kılavuz kitaplarının kaldırılması hem öğretmenlerimiz hem de öğretim süreci açısından büyük bir talihsizliktir. Özellikle göreve yeni başlayacak öğretmenler açısından kitap setleri ve kılavuz kitaplar çok yararlı ve gereklidir.

Bir programın uygulama ortamı (derslik, okul) içerisinde verimliliğini ortaya koyacak en önemli malzemelerden birisi ders kitaplarıdır. Ders kitapları, çoğunluğunun uzman olmadığı ekipler tarafından hazırlanmakta ve incelenmektedir. Programa göre hazırlanan pek çok ders kitabı programın içeriğini tam olarak yansıtmadığı gibi özellikle seçilen metinler vasıtasıyla yetişecek çocuklarımızı kötülüğe kötülükle karşılık vermeye, haksızlıklar karşısında kanaatkâr olmaya, okuduğundan belirli bir anlam elde etmemeye, idealizmden uzaklaşmaya teşvik etmektedir. Hazırlanacak ders kitapları iyiyi ve kötüyü ayırt ettirecek örnekleri içermelidir. Ders kitapları kültürümüzün ve inancımızın kazanılmasına ve gelişmesine katkı sağlamalıdır. Ders kitapları dili uygun şekilde kullanarak bireysel ve evrensel manada dost ve düşmanı ayırt ettirecek düşünceleri hissettirmelidir. Programlarımız dolayısıyla ders kitaplarımız kültürel olarak kendimize ait bir örtük programa sahip olmalıdır.

Türkçe öğretimiyle ilgili yazılmış materyallerin sayıları ve türleri çoğaltılmalıdır. Türk kültüründe yer alan tarihi kahramanlarla ve olaylarla ilgili masallar, hikâyeler ve romanların kitaplaştırılması ve yeni nesle okutturulması gerekir. Bu yolla çocuklar hem tarihlerini öğrenecekler, hem de kelime hazinelerini geliştirerek kendi dillerine olan güvenleri artacaktır. Türkçeyi yeterince kullanıp geliştirememiş gençlerimiz, Türkçenin dışında bir dili daha üst düzey olarak görüp kendi dilini yetersiz ve güçsüz şekilde algılayabilir. Bu algıyı önleme çalışmaları ilkokul da başlamalıdır. İlkokul dil becerilerinin kazandırılmasında ve dilin sevdirilmesinde mihenk taşı vazifesi görür.

İlkokul Düzeyindeki Bazı Uygulamalar ve Sorunlar

Eğitimde sorunsuz ülke hemen hemen yok gibidir. Ancak sorunların boyutları ve içerikleri farklılık gösterebilir. Ülkemiz eğitim sistemi içerisinde de Cumhuriyetin ilk yıllarından beri devam eden sorunların yanı sıra şekil ve içerik olarak yeni gelişmeler ışığında ortaya çıkan sorunlar da mevcuttur. Bu sorunlar farklı şekillerde ve sayıda sınıflandırılabilir. İlkokullarda karşılaşılan bazı sorunları (eğitim, öğretim, ortam, öğretmen, öğrenci, veli vb.) genel olarak aşağıdaki başlıklar altında sıralamak mümkündür.

Yabancı Dil Öğretimi

Yabancı dille eğitim veya çok erken dönemlerde (ilkokul hatta okul öncesinde) yabancı dil öğretimi son yıllarda cazibesi gittikçe artan bir konudur. Yabancı dilin özellikle ilkokuldan başlatılması millî birliği ve bütünlüğü zayıflatmakta, millî dilin öğretimini ve niteliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Eğer amacımız öncelikle kendisini tanıyan, iyi iletişim kurabilen ve bunlardan hareketle dünyaya, diğer topluluklara yönelen insanlar yetiştirmekse o zaman yabancı dil bir yardımcı unsurdur. Çünkü insanın kendini tanıması, bir anlamda kendi kültürünü tanımasıdır. Dil ise kültürü tanıma ve aktarmada en büyük araçtır. Bu nedenle, yabancı dil kendimizi ve kültürümüzü tanımamızın

temel bir aracı değildir. Yabancı dil kendimizi tanıtmamızın ve karşısındaki tanınmanın bir aracıdır. Dil öğretimi rakamların veya sıradan şeylerin öğretimi değildir. *Dil öğretimi aynı zamanda kültürün kazandırılmasıdır.*

Bugün dünyada küreselleşmeden söz ediliyor. Dünya vatandaşı yetiştirme ve evrensel kültürü paylaşma gibi düşünceler dile getiriliyor. Yabancı dil bilmek de böyle bir dünyaya girmenin anahtarı olarak gösterilmektedir. Pek çok insan “küreselleşme sürecine kimler ne katıyor? Böyle bir oluşumun sonucunda kimler ne kazanacak?” gibi sorulara cevap arama yoluna gitmiyor. Küreselleşme, bugün süper güçlerin üçüncü dünya ve gelişmekte olan ülkeleri, onların içine düştüğü krizlerden de faydalanarak, kendi söylemlerini de bu ülkelere çıkış yolu göstererek en masrafsız bir şekilde sömürmenin yeni adıdır. Yani “emperyalizm” kelimesi bir anlamda “küresel” kelimesiyle daha modern olarak sunulmak isteniyor. Bu sömürünün en önemli araçlarından birisi de dildir.

Ünlü filozof Konfüçyüs’e “*Bir ülkenin idaresi size verilseydi ilk önce ne yapardınız?*” diye sormuşlar: “*Hiç şüphesiz, dili gözden geçirmekle işe başladım. Dil kusurlu olursa, kelimeler düşünceyi anlatamaz. Düşünce iyi anlatılamazsa, yapılması gereken işler doğru yapılamaz. İşler doğru yapılamaz ise töre ve kültür bozulur. Töre ve kültür bozulursa, adalet yanlış yola sapar. Adalet yoldan çıkarsa şaşkınlık içinde halk ne yapacağını, işin nereye varacağını bilemez. İşte bunun içindir ki hiçbir şey dil kadar önemli değildir.*” demiştir. Burada özetlendiği gibi biraz da okuyup yazmayı seven bir toplum olmadığımız için yabancı dilin de etkisiyle yukarıda özetlenen durum ülkemizde gerçek olmaya başlamıştır. *İlkokulda yabancı dil öğretiminden vazgeçilmelidir.* Türkçemizi öğretmeden başka dilleri öğretmeye çalışıyoruz. Yabancı dil öğretimi konusu yeniden gözden geçirilerek; ihtiyacı olana, ihtiyaç hissettiği alanda verilmelidir. İlkokuldan üniversite bitirinceye kadar yabancı dil dersi veriyoruz fakat çocuklarımızın büyük çoğunluğu ne akademik seviyede ne de iletişim kurma düzeyinde başarılı olamıyorlar. Bu gerçeğin görülerek yabancı dil öğretim ve eğitiminin yeniden düzenlenmesine ihtiyaç vardır.

Uyuşturucu Kullanımı, Cinsellik ve Şiddet

Özellikle Batı’da büyük problemlere neden olan bu üç sorun önümüzdeki yıllarda ülkemizin en büyük sorunları arasında yerini alacaktır. Sigara, alkol ve diğer uyarıcı maddelerin kullanımı maalesef ilkokul sınıflarına kadar inmiştir. Bir an önce kontrol mekanizmaları oluşturulup çocukların aileleriyle görüşülüp bu konularda bilinçlendirilmeli ve sorumluluklarını yerine getirmeleri konusunda gerekli yasal düzenlemeler ve eğitici çalışmalar yapılmalıdır. Okul çevrelerinde gerekli tedbirler alınıp bu maddeleri pazarlayan kişilere acilen engel olunmalıdır. Görsel medya ve bazı teknolojik araçlar (internet vb.) bu hususların gençler arasında yaygınlaşmasına dolaylı veya doğrudan katkı sağlamaktadır. Televizyonlarda yer alan dizilerdeki sigara, alkol kullanımına ve cinselliğe özendirici davranışlar çocukları ve gençleri akıl almaz davranışlar içerisine sürüklemektedir. Bu konuların düzeye uygun şekilde ilkokullardan itibaren ele alınması önem arz etmektedir.

İdealsizlik

Toplum içerisinde ideal davranışlar genel olarak iltifat görmemekte ve değer kaybına uğramaktadır. Görsel medya organlarının yayımları ve kültürel eğitimin yetersizliği bu durumu körüklemektedir. Örneğin toplumumuzun töresinde ve inancında insanın kusurlarının üzeri örtülerek ortadan kaldırılması prensibi ön planda iken, televizyon dizilerinde karşısındaki insanın kusurlarını öğrenip bunları şantaj aracı olarak kullanarak yaşama düşüncesi dayatılmaya çalışılmaktadır. Bu durum son derece tehlikelidir. Bir kısım gençlerimizde az çalışıp son derece lüks yaşama düşüncesi mevcuttur. Hâlbuki bu düşünce hiçbir insanî sistemde geçerli değildir. Ekonomik yetersizlikler, verilen emeğin karşılığının gerektiği şekilde alınamayışı, sorumsuzluğun teşvik edilmesi, liyakate önem verilmemesi, hukuksuzluk, adaletsizlik, nepotizm, haksız kazanç sağlayanların yaptıklarının yanına kalması vb. hususlar ideallerin yıpranmasına neden olmaktadır.

Gizil (Örtük) Program

Ülkemizdeki en büyük sorunlardan birisi de gizil program meselesidir. Gizil program hem yararlı hem de zararlı olabilir. Gizil program resmî okul programlarında yazılı olarak yer almayan veya detaylıca belirlenmeyen etkinlik, düşünce ve davranışlardır. Düşünsel etkinliklerden motorsal etkinliklere kadar her tür etkinliği içerir. Belirli görüşlerin doktrine edilmesi de bu programın içerisinde yer alır. Bizim sistemimizde bize ait olmayan gizil program çoğu kez resmî programın önünde gitmiştir. Yapılan araştırmalar ilkokulda bir öğrencinin vaktinin aşağı yukarı %15-20'sinin okulda geçtiğini göstermektedir. Kalan zaman nerede harcanmaktadır? Aile, sokak ve arkadaş çevresinde. İşte buralarda hâkim olan etkinlikler de gizil programın bir parçasıdır. Dolayısıyla bir ülke eğitim sisteminde aileyi, sokağı, okulu aynı düşünmeli ve programını hazırlarken buna göre yapmalıdır. Aile ile okul hayatı ve ideali çelişiyorsa orada eğitimde başarıdan söz edilemez.

Okumama

Okumayan toplumlar dinleyen toplumlardır. Dinleyen toplumlar ise propagandadan en kolay etkilenen toplumlardır. Avrupa veya gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında az okuduğumuz ortadadır. Okumayışımıza gösterdiğimiz nedenlerin çoğu gerçek değildir. Okumak sabrı ve zaman ayırmayı gerektiren anında ürüne dönüşmeyen bir etkinliktir. Günümüzde ülkemiz insanı sabır kavramını yitirmek üzeredir. İlkokuldan başlayarak okumayı bir düşünme ve düşünmeyi geliştirme süreci, dili de bunun temel aracı olarak öğretip kavratamıyoruz. Dili ve kullanım etkinliği olan okumayı ilkokullarda yeterince sevdiremiyor ve gerekli becerileri kazandıramıyoruz. Bunun en önemli nedenleri arasında uygulamaya dayalı eğitim süreci yaşamamış öğretmenlerimiz, yetersiz ve özensiz hazırlanmış kaynaklar, disiplinsizlik, çalışmadan ödüllendirilme uygulamaları sayılabilir.

Öğretmen Yetiştirme

İlköğretimden yükseköğretime kadar sorun yaşanan başka bir alan da burasıdır. Bazen programları, bazen eğitim sürelerini, bazen de yapılanmaları değiştiriyoruz. Fakat öğretmenin kendisini bir türlü değiştiremiyoruz. Öğretmenlerin birçoğu mesleği isteyerek tercih etmediğini belirtmekte ve bir tükenmişlik sendromu yaşamaktadırlar. Pedagojik formasyonları yetersizdir ve yeniliklere ayak uyduramamaktadırlar. Öğretmenler arası diyalog ve işbirliği yeterince gelişmemiş bu nedenle de zümre ve şube öğretmenler kurulları beklenildiği gibi işlemiyor ve yapılan etkinlikler ciddiye alınmıyor. Öğretmen yetiştirme birçok faktörü içine alan ve bir paragraflık yazıyla açıklanamayacak kadar önemli bir konudur. Eğitim süreçlerinin nitelikli bir şekilde yürütülebilmesi profesyonel şekilde eğitilmiş öğretmenlerle mümkündür. Bu husus hızlı ve sürekli değişimin yaşandığı günümüz dünyasında geçmişte olduğundan daha önemli bir hale gelmiştir. Öğretmenlik mesleğinin merkezinde artık sadece bilginin aktarılması veya buna aracılık yapmak bulunmamaktadır. Öğretmen günümüzde öğrencinin gelişim düzeyini de dikkate alarak, öğrenme sürecinde onu destekleyen, bağımsız hareket ederek, risk alabilme becerilerini geliştiren bir rol üstlenmelidir. Bireysel farklılıkları öğrenme ortamında dikkate alma becerileri gerekmektedir. Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenciden, üstün yetenekliye bir dizi öğrenci grubu öğretmenden katkı ve destek beklemektedir.

Öğretmen yetiştirme konusu tarihi süreç içerisinde değerlendirildiğinde izlenen politikaların büyük çoğunluğunda, öğretmenlerin *niteliğini arttırmaktan ziyade öğretmen sayısını artırma gayretinin* sergilendiği görülmektedir.

Yönetim ve Denetim

Okul yöneticilerinin görev tanımlamaları yeniden yapılmalıdır. Okul yöneticileri müteahhitlik yapmaktan kurtarılmalı ve öğrenci başarısından direk sorumlu hâle getirilmelidir. Yöneticiler eğitim öğretim işinden uzaklaşmamalıdır. Denetim işleri yeterli ve etkili bir duruma getirilmelidir. Denetimler iş yapanla yapmayı ayırt edici olmalıdır. Denetleme sistemleri yeniden yapılmalı ve maarif müfettişliği daha etkili görev yapabilecek bir şekle dönüştürülmelidir. Müfettişlerin eğitim bilimleri alanında donanımları yeterli hale getirilmeli ve öğretmen ve idarecilerle etkili iletişim becerileri kazandırılmalıdır. Müfettişler rehberlik görevlerini yerine getirirken, öğretmenlere karşı olumsuz davranışlar sergilememelidir. Müfettişler de gerekli denetim mekanizmaları tarafından ciddiyle denetlenmelidir. Eğitim yöneticilerinin atanmasındaki siyasal ve sendikal etkiler ve

müdahaleler kaldırılmalı, akademik ve mesleki tecrübe ile kıdeme dayalı bir sistem oluşturulmalıdır. Okullardaki yönetim modeli, müdürleri özellikle problemlerin çabuk çözülebilmesi açısından gerekli konularda yetkilendirmelidir. Bu konularda ihtiyaç hissedilen yasal düzenlemeler acilen yapılmalıdır.

Okul- Aile İşbirliği

Özellikle ilköğretimde çocukların zamanlarının çoğunu aileyle harcadıkları gerçeği göz önüne alınırsa bu işbirliğinin okul açısından önemi ortaya çıkar. Okulun amacı aile ortamını çocuğun okul başarısını artırmak için etkili şekilde kullanmaktır. Bu süreçte aile ise çocuğuna ve okul ilgililerine nasıl yardımcı olacağını görecektir. Öğrencinin hazır bulunuşluğu açısından aile desteği oldukça önemlidir. Bu nedenle *okul liderliğinde bir okul-aile işbirliği programı* oluşturulmalıdır. Bu program ailenin, çocukların eğitimindeki yerini ve önemini vurgulamalı, çocuklara aile olarak nasıl yardımcı olunabileceği açısından yol ve yöntemler içermelidir. Çocukların iyi öğrenmeleri onların sağlığı, temizliği, güvende olmaları ve gerekli öğretimsel desteği ihtiyaç hissettikleri zamanda almalarıyla doğrudan ilgilidir. Aileler bu bağlamda seminerlerle, kısa yazılı notlarla ve karşılıklı görüşmelerle bilinçlendirilmeli ve çocukların ilk öğretmenleri olduklarının farkına vardırılmalıdır.

Taşımali Eğitim

Özellikle ilköğretimde başvuru taşımalı eğitim işine en kısa zamanda son verilmelidir. Yatılı İlköğretim Bölge Okullarına önem verilmeli ve mümkün olduğunca bu okulların sayısı artırılmalıdır. Fakat bu okullar dağ başlarına, toplumdan soyutlanmış bölgelere kurulmamalıdır. Bu okullar toplumla iç içe ve adeta bir kültür merkezi halinde oluşturulmalıdır. Taşımalı eğitim yoluyla uzun mesafelerden gelen öğrenciler yorgun olmakta ve derslere odaklanamamaktadırlar. Okulu uzak olan köylerde taşıt sorunu yaşanmaktadır. Devlet okulu olmayan köyleri okula kavuşturup öğrenci yerine öğretmeni okullara taşımalıdır. Bu daha ekonomik ve kolay olacaktır.

Birleştirilmiş Sınıflarda Eğitim

Bu uygulamaya da en kısa zamanda son verilmelidir. Birleştirilmiş sınıflarda uygulanan öğretmensiz saatler boş geçen saatlerdir. Bu uygulamanın yararından çok zararı vardır. Ders saatlerinin en az yarısı etkisiz ve verimsiz kullanılmaktadır. Birleştirilmiş sınıflarda tek bir yapı da mevcut değildir. Öğretmen sayısına göre uygulama değişmektedir. En son uygulanan 4+4+4 sistemi bu okullardaki yapılanmayı da olumsuz yönde etkilemiştir. Birleştirilmiş sınıfları, geçmiş yıllardaki öğretmen yetersizliği ve sınıf mevcudunun az oluşu ortaya çıkarmıştır. Artık öğretmen yetersizliği diye bir sorun günümüzde bulunmamaktadır.

Kaynak Yetersizliği

İlköğretim okullarında okul uygulama bahçelerinin değerlendirilmediği özellikle kırsal kesimde görülmektedir. Köylerde binlerce okul mevcuttur. Devlet okullara mutlaka arazi (tarla, bahçe, bağ vb.) tahsis etmeli ve bu arazinin değerlendirilmesinden okul müdürü ile köy heyetini sorumlu tutmalıdır. Şehirler için başka planlar düşünülebilir. Köylerdeki okul arazilerinden elde edilecek ürünler diğer devlet kurumlarına aktarılmalı ve okullar ihtiyaçlarını da devlet kurumlarından karşılamalıdır. Böylece devletin parası kurumlar arasında etkili bir şekilde kullanılmalıdır. Örneğin okul bahçesine ait üretimden okul müdürü ve köy heyeti sorumlu tutulmalı ve kısmen kazançtan pay ödenmelidir. Meslek liselerinde veya ilgili fakültelerin atölyelerinde okul araç gereçleri üretilmeli, çalışanlara ücret verilmeli, okullar araç gereçlerini buralardan temin etmelidir. Önceleri yapılan bu uygulamalara günümüzde değişik nedenlerden dolayı son verilmektedir. "Her okul kendine yetmeli" projesi başlatılarak okulların devletten para bekleyen kuruluşlar olması önlenmelidir. Bu süreçte etkili denetimler yapılmalı ve yolsuzluklara asla taviz verilmemelidir.

Öğretim Programları

Programlar sürekli yenilenmeli ve uygulamaya dönük olmalıdır. Programın başarısından okul, aile ve diğer ilgililer hep birlikte sorumlu tutulmalıdır. Programlar kişilere ve hükümetlere göre değişmemelidir.

Disiplin

Temel eğitimden itibaren disiplin sorunları dikkatli bir şekilde ele alınmalıdır. Öncelikle okullara devam ve ayrılma durumlarını inceleyen çalışmalar yapılmalı ve bu durumların devamsızlıkla ilişkileri kurulmalıdır. Disiplin davranışları nedeniyle kaç öğrencinin ne tür uygulamalarla karşı karşıya kaldığı belirlenmelidir. Ayrıca bu dağılımın bölgelere göre nasıl olduğu da ortaya konulmalıdır. Mevsimlik işçi çocukları ve göç yoluyla gelenler etkili bir şekilde takip edilmeli ve yerinde çözümler üretilmelidir. Okullarda görev yapan rehber öğretmenlerin disiplin sorunlarının tespitinde ve çözümünde daha aktif ve sorumlu hale getirilmeleri gerekir. Pek çok öğrenci derse ve okula karşı ilgisiz ve saygısız. Bu öğrencilerde çalışma alışkanlığı bulunmamakta ve başarı ya da başarısızlık kaygısı taşımamaktadırlar. Bu öğrenciler aileleri ve okul tarafından desteklenmeli, öğretmenler öğrencilere rehber olmalıdır. Öğrencilere mutlaka sorumlulukları hatırlatılmalı ve takip edilmelidir. Sorumluluğunu yerine getirmemenin bir karşılığı olmalıdır. Bu konularda da öğretmen yalnız bırakılmamalıdır.

Teknoloji ve Eğitim

Teknoloji kullanımının avantajlarının yanında dezavantajları da bulunmaktadır. Günümüzde teknolojinin olumsuz yönlerinden ziyade olumlu yönleri üzerinde durulmakta fakat olumsuz yönleri açısından tedbirler alınmazsa, zamanla olumsuz etkiler olumlu katkılardan daha fazla olabilir. Öncelikle teknolojinin eğitimdeki yerine ve etki payına bakmak gerekir. Teknoloji aktif öğrenme açısından birçok avantajlar sunmaktadır. Bunun örnekleri ters yüz edilmiş eğitim uygulamalarında görülmektedir. Son iki yıldır ülkemizde ve dünyada ciddi şekilde sorunlara ve sıkıntılara yol açan pandemi döneminde de uzaktan eğitim sürecinde teknolojinin pek çok katkısı olmuştur. Grupla çalışma, güncel kaynaklara ulaşma, kolay ulaşılabilirlik, öğretimi destekleyici videoların kullanımı, farklı öğrenme stillerine cevap verebilme gibi pek çok alanda teknoloji kullanımı eğitim sürecini desteklemektedir.

Bütün bu katkılara rağmen teknoloji kullanımıyla ilgili bazı sorunlar da mevcuttur. Eğer uygun ve disiplinli bir şekilde kullanılmaz ise dikkat dağıtıcı bir unsur olarak karşımıza çıkabilir. Bazı öğrenciler ders esnasında sosyal medyada farklı sitelere girip oyun oynayabilir, alışveriş yapabilir, ilgisiz sitelerde vakit harcayabilir. Sana, Weston ve Cepeda (2013) tarafından yapılan bir araştırmada sınıf içi çalışmalarda dizüstü bilgisayarlarda çoklu görev verilen öğrencilerin o dersle ilgili yapılan sınavlarda %11 daha başarısız olduğu, bu öğrencileri izleyenlerin de %17 başarısız oldukları tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre araştırmacılar dizüstü bilgisayarların önemli derecede dikkat dağıttığını ve anlama açısından zararlı olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu sonuç bazı ülkelerde eğitimcilerin ders ortamında elektronik materyal kullanımını yasaklamalarına da neden olmuştur. Bunlara ek olarak elektronik ortamlarda toplanan kişisel veriler ciddi problemlere yol açabilir. Örneğin yeterli güvenlik önlemlerinin alınmadığı internet sitelerinin dijital saldırıya uğraması sonucu ele geçirilen özel bilgilerin bir tehdit veya dolandırılma aracı olarak kullanımı söz konusu olabilir.

Sınıf Öğretmeni Yetiştirme

Günümüzde sınıf öğretmenlerini daha iyi yetiştirmek amacıyla çalışmalar olmasına rağmen, daha iyi yetişmediği konusunda tartışmalar sürmektedir. Sürekli olarak geçmişte öğretmen yetiştiren kurumların tartışma ortamlarına getirilip, aynı örneklerin uygulanmasını istemeye yönelik talepler de devam etmektedir. Bunlara ek olarak;

- İlkokulda birinci sınıftan itibaren branşlaşma olsun mu olmasın mı?
- Sınıf öğretmeni;
  - köye veya şehre göre mi,
  - birleştirilmiş sınıflara veya normal sınıflara göre mi,

- o 1-2. sınıflara veya 1-4. sınıflara göre mi,
- o her sınıf düzeyine göre mi

yetiştirilsin vb. sorular da hararetle tartışılıyor. Bütün bu tartışmalar arasında Eğitim Fakültelerinin Sınıf Eğitimi Anabilim Dalları hızlı bir şekilde öğretmen yetiştiriyor. Türkiye’de öğretmen eğitimi alanında uygulamalar özellikle sınıf öğretmenliği alanında;

- kısa zamanda,
- az maliyetle,
- çok sayıda öğretmen yetiştirme planına dayandırılmıştır.

Her şeyden önce Sınıf Öğretmenliği programlarında bir *uygulama* sorunu var. Bu sorunu iki boyutlu düşünmek zorundayız. Birincisi eğitim sürecindeki uygulamalar, ikincisi okullarda yapılan uygulamalar. Fakültelerin çoğundaki derslikler, dersin özelliğine göre bir ortam yansıtmaktan çok uzaktır. Dersliğe girdiğinizde sizi alacağınız veya vereceğiniz dersin atmosferine dâhil edecek hiçbir görüntü ve donanım yok. Okul uygulamaları hafta da bir yarım gün olarak yapılmaktadır. Öğrenciler uygulama programlarını, öğretmenlik sınavlarına hazırlanmaya çalıştıkları ve ücret ödedikleri okul dışı kurumların programlarına göre uyarlamaya çalışıyorlar. Bu durum fakültelerde de program yapma sorununa yol açıyor.

Birleştirilmiş sınıflar uygulaması da ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin şehir dışındaki köylere ulaşımında sıkıntılar yaşaması, maddi sıkıntıların olması ayrıca bu tür okullarda mecburi uygulama yapmak için düzenlemelerin olmayışı, öğretmen adayının atanıncaya kadar bu tür sınıf ortamları hakkında bilgi ve beceri sahibi olmasına engel oluşturmaktadır.

Sınıf Öğretmenliğinin bir *itibar sorunu* var. Bu açıkça ifade edilmese bile yapılan ve haksız sayılabilecek uygulamalar bunu gösteriyor. Örneğin meslekte akademik çalışma konusunda branş öğretmenlerine daha fazla avantajlar sunuluyor. Branş öğretmenleri haftanın belirli günlerine dersleri yerleştirip, diğer günleri de akademik çalışma yapma amacıyla kullanma fırsatına sahipken, sınıf öğretmenleri haftanın her günü derste olmak durumunda kalıyor. Üniversiteler de değişik nedenlerden dolayı sınıf öğretmenleri için akademik çalışma takvimini cumartesi, pazar günlerine göre veya hafta içi 17.30’dan sonrasına ayarlayamamaktadır. Bu durumda yüksek lisans ve doktora gibi akademik çalışmalar yapmak da neredeyse imkânsızlaşıyor. Ders ücretleri konusunda da sınıf öğretmenleri daha mağdur durumda kalmaktadırlar. Örneğin İlkokullarda Yetiştirme Programı’ndaki (İYEP) ilkökul öğretmenini, Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK) programındaki branş öğretmeninden daha az ders ücreti almaktadır. Üniversitelerde de yetersiz bulduğumuz öğrencilerin, temelde sınıf öğretmenliği aşamasında yetersiz eğitim aldığı gerçeğiyle karşılaşyoruz. Öğretmenlik yapamayacak durumda olanların göreve atanmaması en azından sınıfta görevlendirilmemesi gerekir.

Sınıf öğretmenliği *ders programları* başka alanların bu alanı bir arka bahçe gibi gören zihniyetlerinden uzaklaşarak yapılmalıdır. Son çalışmalara bakıldığında 1998 ve 2006 yılında yapılan düzenlemelerde, sınıf öğretmenliğine yarar sağlamayacak, ders kitabı bile olmayan, herhangi bir alanla bağdaştırılamayan dersler konulmuştur. 2018-2019 yılında uygulamaya konulan ve YÖK tarafından yapılan programda da değişen bir şey olmamıştır. Örneğin en son program hazırlama çalışmalarında yine Sınıf Eğitimi Anabilim Dalına “Topluma Hizmet Uygulamaları” adı altında bir ders konulmuştur. Bu dersin amacı nedir? Hangi alanda çalışanlar bu dersi verebilir? Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Anabilim Dallarında sosyal hizmet uzmanı mı yetiştiriliyor yoksa sınıf öğretmeni mi? Ayrıca YÖK’ün hazırladığı ve 2018-2019 uygulamaya konan programda Sınıf Öğretmenleri açısından son derece önemli olan “Çocuk Psikolojisi”, “Çocuk Edebiyatı” ve “Kapsayıcı Dil Öğretimi” gibi dersler maalesef seçmeli olarak konulmuştur.

Gelinen son noktada YÖK 2020-2021 yılı itibarıyla Eğitim Fakültelerine kendi programlarını yapma hakkı tanımıştır. Bu yetki devri uygun olmakla birlikte hiçbir ön hazırlık yapılmadan gerçekleştirildiği için pek çok konuda kafa karışıklığına yol açmıştır. Örneğin “her anabilim dalında program hazırlayacak nitelikte ve nicelikte eleman var mıdır? Bu çalışmalarda yatay ve dikey geçişler nasıl çözüme kavuşturulacak? Öğrenci değişim programlarında uyum ya da itibak nasıl sağlanacak?

Yapılacak olan öğretmenlik sınavları ile programlar arası farklılıklar nasıl çözümlenecek?" gibi pek çok soru henüz cevaplanmamıştır.

Gelişmiş ülkelerin sınıf öğretmeni yetiştiren programlarına bakıldığında hemen hemen her dönem öğretmenlik uygulamasına yer verilirken, biz de böyle yabancı dil ders saatini artırarak veya alanı ve uzmanı belli olmayan dersler koyarak onlarla yarış yapacağımızı düşünüyoruz. Sınıf öğretmenleri *beden eğitimi ve oyun, müzik ve görsel sanatlar* alanlarında iyi eğitilmelidir. Bugün üniversitelerin çoğunun donanımlı bir müzik eğitimi odası, drama odası, fen laboratuvarı, spor salonu, görsel sanatlar atölyesi vb. bulunmamaktadır. Bu derslerde değişik beceriler öğretmen adaylarına kazandırılmamaktadır. Öğretmenliğe atanan gençlerimiz bazı konularda kendi özel yetenekleri de yoksa bu derslerde ya başka dersleri yapıyorlar ya da uygun olmayan şekilde yapıyorlar. Örneğin Beden Eğitimi dersinde ağırlıklı olarak serbest top oynama, Görsel Sanatlar dersinde serbest resim çizme ve Müzik dersinde de şarkı ve türkü söyleme etkinlikleri yapmak gibi. Bu derslerin doğrudan branş öğretmenlerine verdirilmesinin de uygun olmadığı aşikardır. Çünkü bu öğretmenler çocuğun seviyesine inme sıkıntısı yaşıyorlar. *Bu dersler için yan alanlar sınıf öğretmenliği programı içerisinde oluşturulabilir. Beden eğitimi ve oyun öğretimini veya müzik eğitimini yan alan seçmiş sınıf öğretmeni olabilir.*

Kırsal kesimdeki öğretmenlerin durumları acilen düzeltilmelidir. Okula benzemeyen binalarda, eve benzemeyen lojmanlarda elbette sağlıklı çalışmalar yapılamaz. Sosyal imkânlar oldukça kısıtlı ve materyal açısından büyük sıkıntılar olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenlerinin güvenlik sorunları çözümlenmelidir. Örneğin devlet Türkiye’de parayla vatandaşın çocuğunu okula getiriyor, fakat çocuk okula gönderilmiyor öğretmen de ödeneği kesmek istiyor. Alınan duyumlara göre burada tehdit başlıyor. Öğretmene sahip çıkan yok... Devam takibinin yapılamadığı durumlar ve öğretmenlerin bu konudaki çaresizliği sürekli dillendirilmektedir.

Yüzlerce sınıf öğretmenliği mezunu boşa gezerken, ülkenin birçok yerinde ücretli öğretmenler görev yapmaktadır. Ayrıca bir de sözleşmeli ve kadrolu öğretmenler var. Bu çeşitlilik içerisinde teftiş konusunda pek çok sıkıntı yaşandığı da bilinmektedir. Aynı düzeyde üç statüde öğretmen var. Bu durum her açıdan kabul edilemez bir uygulamadır. Bir okulda üç tür görevlendirmenin olduğunu düşünelim sorumlulukları kim yerine getirecek? Getirilmediği takdirde kime ne yapacaksınız?

Sınıf öğretmenliği eğitimini özellikle üniversite açısından teoriden uygulamaya dönüştürmek gerekir. Bunun yollarından birisi de üniversitelerin uygulama okulları açmasıdır. Üniversite uygulama okulu akademik açıdan doğrudan üniversiteye bağlı olmalı ve öğretim üyeleri sınıfta anlattıklarını buralarda uygulamalı olarak öğrencilerle birlikte paylaşmalıdır. Sınıf öğretmenliği içerisinde oluşturulacak yan alanlar (Beden Eğitimi, Müzik ve Resim dersleri açısından) seçmeli dersler vasıtasıyla uygulamaya geçirilmelidir. Branşlara göre derslikler oluşturulmalıdır. Eğer ders Türkçe öğretimi ise daha öğrenci dersliğin kapısından girer girmez ortamın eğitim öğretim sürecinin bir tamamlayıcısı olduğunu hissetmelidir.

Sınıf öğretmenliğine öğrenci alırken sadece puana bakılmamalı, özellikle konuşma ve diğer alanlar açısından da gözleme veya sınava tabi tutulan öğrenciler alınmalıdır. Yeterli öğretim elemanı olmayan fakültelerde bu alandaki lisans, yüksek lisans ve doktora programlarına izin verilmemelidir. Bu durum sınıf öğretmenleri açısından da düşünülmelidir. Hiçbir şekilde köy hayatıyla yüzleşmemiş, büyükşehirde doğmuş, büyümüş ve eğitimini almış bir sınıf öğretmeni köye gönderiliyor ve daha işe başlamadan psikolojisi bozuluyor. Göreve atandığı ilk günden itibaren her ne pahasına olursa olsun “tayin” hesapları yapmaya başlıyor.

Üniversitelerde öncelikle atanma sınavlarına değil, öğretmenliğe dayalı eğitim verilmelidir. Okuma yazmayı öğretmekten sorumlu olanlar sınıf öğretmenleridir. Sınıf öğretmeni bu süreçte çeşitli sıkıntılarla karşılaşılıyor. Bunlardan birincisi kalabalık sınıflarda öğretim yapmaya çalışmasıdır. Kalabalık sınıflarda öğrencinin yardımına yeterince koşulamamaktadır. Okuma yazma öğretiminin birinci sınıfın birinci dönemine hapsedilmesi, velilerin öğretmenlere baskı yapması, tecrübesiz

öğretmenlerin birinci sınıfa verilmesi, yeterli nitelikte kaynakların bulunmayışı, sınıf tekrarının olmayışı vb. sorunlar yüzünden okuma yazma öğretimi birçok öğrenci açısından amacına ulaşamamaktadır. Birinci sınıfta okuma yazmayı uygun şekilde öğrenemeyen çocuğun istikbali pek parlak olmayacaktır.

Bu sorunların önlenmesi ve okuma yazma öğretiminde istenilen düzeyde başarının yakalanması açısından “okuma uzmanları” yetiştirilmesine önem verilmelidir. “Okuma uzmanları” beş yıl başarılı sınıf öğretmenliği yapmış ve birinci sınıfları okutmuş kişiler arasından seçilen ve iki yıllık uygulamalı yüksek lisans eğitiminden sonra İlköğretim okullarına atanan uzman öğretmenlerdir. Bunlarla ilgili yasal düzenlemeler acilen yapılmalı ve bu öğretmenlere aldıkları eğitime karşılık ek ödenek verilmeli. Bugün okullarımızda, okuma yazmayı engelleyecek tespit edilmiş fiziksel ve zihinsel engeli olmadığı halde, bu alanlarda çok yetersiz olan binlerce öğrenci mevcuttur. Hemen her sınıfta özellikle kalabalık mevcutlu sınıflarda ortalama 5-6 kişi okuma yazma konusunda çok geride kalabilmektedir. Okuma uzmanları bu öğrencilere ayrı ders vererek akıcı okuma ve anlama becerilerini geliştirmeye dönük bir dizi çalışma yapabilirler. Sınıf öğretmenlerine bu çocukları daha iyi bir okuryazar yapabilmeleri konusunda alternatif teknik ve yöntemler önerebilir, çalışma kâğıtları hazırlayabilir ve öğretim sürecinin değişik aşamalarında yardımcı olabilirler.

Sonuç olarak sınıf öğretmenliği, öğretmenliğin yanında bir annelik ve babalık mesleğidir. Sınıf öğretmeni hem alanlar açısından hem de ilişkiler açısından farklı bir konumdur. Bütün bu farklılıklar düşünülerek sınıf öğretmenlerinin seçilme ve yetiştirilme süreçlerine azami özen gösterilmelidir. Ekonomik açıdan sıkıntılar giderilmeli ve çalışanla çalışmayanı sağlıklı bir şekilde ayırt edebilen, objektif kurallar belirlenerek tavizsiz uygulanmalıdır.

Kaynaklar

Akyol, H. (2007) Türkçe öğretim programı: Yenilikler ve sorunlar. *İlköğretmen*, 6. Ankara: Kök.

Sana, F., Weston, T. and Cepeda, N. J. (2013) *Computers & Education* 62, 24-31.

Extended Abstract

In this compilation-based study, first of all, education and its importance were briefly mentioned and then language and its importance were emphasized. After briefly examining the subjects of acquisition and teaching of language some problems in elementary school education are discussed. Some studies and principles that can be applied in an effective language teaching process are highlighted. Some of the issues and problems that concern the elementary school are mentioned in general. These subjects are foreign language teaching, drug use, sexuality and violence, idealism, hidden curriculum, not reading, teacher training, management and supervision, school family cooperation, bussed education, lack of educational resources in classrooms, education and training programs, discipline, technology and education. In the process of raising elementary school teachers, starting from a grade in elementary school, should there be branching or not? Should the classroom teachers be trained for village or city? Should they be trained in grades or regular grades, or 1-2nd grades, or 3-4th grades or all levels? It was stated that the practices in the field of teachers in Turkey were based on a large number of teacher training plans in a short time. In conclusion, considering all these differences, that classroom teaching is a mothering and fathering profession besides teaching. Maximum attention should be paid to the selection and training processes of the classroom teacher. Education should be completely based on national values and develop them from pre-school. A non-national education model is the cause of the destruction of the nation. Here, what is meant by nationality is related to the content rather than the method and material used in education. The method, technique and material may be partially or completely universal, but it is not possible to express the same thought for the content. Good language education must be mandatory in elementary education. Thanks to the language, we can easily understand the needs of others, as we tell others what we feel and what you want to do when we need it. We try to share our experiences and make them more meaningful by transmitting them to other people through language. Language teaching can be considered under two main headings. The first is the acquisition phase, which is generally pre-school and at elementary school level, the second is the functional use of the language and it is more relevant in the periods after elementary school. After elementary level content is very important in terms of cultural dimension as it is related to teaching. First of all, a situation analysis should be done in schools and what has already been done and how it has been done, problems and things to be done should be listed, and then it should be focused on the training of teachers who will take part in Turkish teaching. The subject of material is another important issue, the prepared program can only be transferred to the classroom environment with well-designed textbooks. Text books may be universal in terms of teaching methods, but they should be suitable for our culture in terms of content. First of all, we must introduce our own culture and other cultures to our children in an effective and comprehensive way according to their level through textbooks. Textbooks should be arranged in a way to reflect the aims and achievements of the program and to reflect the technological design features. The removal of the guidebooks is a great misfortune for both our teachers and the process, especially for the teachers who will just start working. Book sets and guidebooks are very useful and necessary. Primary school teacher education should be transformed from theory to practice. Faculties should have a lab schools and the faculty members should share what they say in the classroom with the students in practice. The minor areas to be created in classroom teaching should be put into practice through elective courses in terms of physical education, music, and painting lessons. Classrooms should be created according to the branches. If the course is about teaching Turkish, the student should feel that the environment is a complement to the education process as soon as he enters the classroom from the door. When recruiting students for classroom teaching, not only the scores should be taken into account, but also students who are subject to observation or examination in terms of speaking and other areas. Bachelor's, master's and doctoral programs in this field should not be allowed in faculties without sufficient teaching staff.